

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

α. Να δώσετε με συντομία το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών εννοιών:

- Τανζιμάτ
- Εθνικόν Κομιτάτον
- Ομάδα των Ιαπώνων.

Μονάδες 15

β. Να προσδιορίσετε, αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας την ένδειξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

1. Η ελληνική βιομηχανία κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα υπέφερε από την έλλειψη κεφαλαίων.
2. Ένα από τα αιτήματα των “αντιπολιτευτικών ομίλων” στα τέλη της δεκαετίας του 1850 ήταν η ίδρυση αγροτικών τραπεζών.
3. Μετά την επιβολή του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου, η εγγύηση των Δυνάμεων αύξησε την πιστοληπτική ικανότητα του κράτους.
4. Η “Πατριαρχική Επιτροπή” μερίμνησε για την εγκατάσταση των προσφύγων στη Μακεδονία και τη Θράκη.
5. Στις εκλογές του 1933 επικράτησε το Κόμμα των Φιλελευθέρων.

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

α)

- **Τανζιμάτ** (από σελ. 41): Πρόκειται για τις συνταγματικές μεταρρυθμίσεις που εφαρμόστηκαν στην Οθωμανική αυτοκρατορία (1856) και έδιναν διευρυμένα δικαιώματα στους Χριστιανούς της αυτοκρατορίας. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές, σε συνδυασμό με τις νέες οικονομικές συνθήκες που επικρατούσαν σε πολλές περιοχές της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, έδιναν σαφώς μεγαλύτερες ευκαιρίες στους ομογενείς από εκείνες που η Ελλάδα μπορούσε να προσφέρει.
- **Εθνικόν Κομιτάτον** (σελ. 79): Είναι ένας από τους πολιτικούς σχηματισμούς που συγκροτήθηκε μετά από το 1862. Η απήχρησή του ήταν μικρότερη σε σχέση με τις δύο μεγαλύτερες παρατάξεις της εποχής, τους πεδινούς και ορεινούς Αρχηγός ήταν ο Επαμεινώνδας Δεληγιώργης. Το Εθνικόν Κομιτάτον υποστήριζε την ανάπτυξη του κοινοβουλευτισμού και τον εκσυγχρονισμό της χώρας, οικονομική ανάπτυξη και μεταρρυθμίσεις στη διοίκηση και στο στρατό, πολιτισμική εξάπλωση στην Οθωμανική αυτοκρατορία.
- **Ομάδα των Ιαπώνων** (σελ. 88): «Το μοναδικό νέο πολιτικό στοιχείο... διαλύθηκε το 1908».

β)

- 1 - Σωστό
- 2 - Σωστό
- 3 - Σωστό
- 4 - Λάθος
- 5 - Λάθος

ΘΕΜΑ Α2

- α.** Σε ποια κατάσταση βρισκόταν το πιστωτικό σύστημα της χώρας μέχρι το 1841;

Μονάδες 12

- β.** Ποια ήταν η προσφορά των Μικρασιατών προσφύγων του 1922 στον τομέα του πολιτισμού;

Μονάδες 13

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

- α)** (Σελ. 28-29)

«Το πιστωτικό σύστημα της χώρας... ειδικών κοινωνικών ομάδων».

- β)** (Σελ. 171)

«Οι πρόσφυγες είχαν ζήσει... σημερινής ελληνικής ταυτότητας».

ΟΜΑΔΑ Β'

ΘΕΜΑ Β1

- α.** Με βάση το παρακάτω κείμενο του Χαρίλαου Τρικούπη και τις ιστορικές σας γνώσεις να αναλύσετε τις βασικές γραμμές του εκσυγχρονιστικού προγράμματός του και να αναφέρετε τις προσπάθειες που έγιναν για να υλοποιηθεί.

Προγραμματικές δηλώσεις του Χ. Τρικούπη στη Βουλή, Μάρτιος 1882:

«Το πρόγραμμα ημών ζητεί την ανόρθωσιν του τόπου. Η κοινωνία ζητεί φραγμούς κατά των υπερβασιών της κυβερνήσεως, κατά των υπερβασιών παντός ισχύοντος, κατά των υπερβασιών της Βουλής. Δίδοντες ώθησιν ... εις πάντα τα αφορώντα εις την υλικήν πρόοδον, ήτις αποτελεί τα νεύρα της εθνικής ενεργείας, οφείλομεν ιδίως να δώσωμεν πάσαν ημών την προσοχήν εις την οικονομικήν κατάστασιν.»

Μονάδες 15

- β.** Να εξηγήσετε την αντίδραση της κοινής γνώμης απέναντι στην πολιτική του Χ. Τρικούπη.

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

α)

- (σελ 82) « Το τρικουπικό κόμμα . . . για επενδύσεις »
- (σελ 82) Μέχρι τη δεκαετία του 1870 ... Χαρίλαος Τρικούπης»
- (σελ 83) Ο Τρικούπης ήταν υπέρ της διάκρισης των εξουσιών , θεωρούσε το κράτος ως μοχλό της οικονομικής ανάπτυξης , επιδίωκε τον εκσυγχρονισμό με κάθε κόστος και υποστήριξε τους μεγαλογαιοκτήμονες

β) σελ 82 « Οι Τρικουπικοί ακολούθησαν ... κήρυξε πτώχευση»

σελ 86-87 —► Κατά την περίοδο της διακυβερνήσεως ... τις επιθυμίες τους» και από σελ 83 Θα μπορούσε να αναφερθεί ο ρόλος του Θ. Δηλιγιάννη, στη δημιουργία ισχυρού αντιπολιτευτικού ρεύματος κατά του εκσυγχρονιστικού προγράμματος του Τρικούπη

ΘΕΜΑ Β2

Με βάση τις δύο πηγές που σας δίνονται και τις ιστορικές σας γνώσεις για την τροποποίηση του Συντάγματος και το νομοθετικό έργο της κυβέρνησης Ελευθερίου Βενιζέλου το 1911, να αποτιμήσετε κατά πόσο οι αλλαγές που επέφερε τότε ο Ε. Βενιζέλος ανταποκρίνονταν στα αιτήματα του κινήματος στο Γουδί (1909).

α. Προκήρυξη του Στρατιωτικού Συνδέσμου την ημέρα του κινήματος, 15 Αυγούστου 1909:

«Προς την Α.Μ. τον Βασιλέα, την Κυβέρνησιν και τον Ελληνικόν Λαόν.
... Ο Σύνδεσμος των αξιωματικών του Εθνικού Στρατού της Ξηράς και του Ναυτικού ... προβαίνει εις την υποβολήν ιεράς παρακλήσεως προς τον Βασιλέα ... και προς την Κυβέρνησίν του, όπως ολοφύχως επιδοθώσιν εις την άμεσον και ταχείαν ανόρθωσιν των κακώς εν γένει εχόντων, ίδια δε των του Στρατού και του Ναυτικού ...
... Ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος ποθεί ... όπως η Διοίκησις της Χώρας καταστή χρηστή και έντιμος, όπως η Δικαιοσύνη απονέμηται ταχέως μετ' αμεροληψίας και ισότητος προς άπαντας εν γένει τους πολίτας αδιακρίτως τάξεως, όπως η Εκπαίδευσις του Λαού καταστή λυσιτελής δια τον πρακτικόν βίον και τας στρατιωτικάς ανάγκας της Χώρας, όπως η ζωή, η τιμή και η περιουσία των πολιτών εξασφαλισθώσιν, και τέλος όπως τα οικονομικά ανορθωθώσι».

Γιάννης Κορδάτος: *Ιστορία της νεώτερης Ελλάδας, Ε' , σ. 114-117.*

β. Από το λόγο του Ελευθερίου Βενιζέλου στις 5.9.1910 στην πλατεία Συντάγματος:

«Συμπολίται,

Γνωρίζετε ποια υπήρξαν τα αίτια, τα οποία προέκλεσαν την εξέγερσιν του Αυγούστου παρελθόντος έτους, επομένως δεν έχω ανάγκην να υπομνήσω αυτά εις υμάς δια μακρών ... Αστική δικαιοσύνη εφαρμόζουσα προς ρύθμισιν των σχέσεων του συγχρόνου βίου νομοθεσίαν χρονολογουμένην από 15 και 20

αιώνων ... Εμπορική νομοθεσία χρονολογούμενη από ενός αιώνας ... Ποινική διαδικασία ήτις ... κινείται βραδύτατα ... Δημοσία εκπαίδευσις, ήτις ... εκτρέφει δι' ανεπαρκούς άλλως τε μορφώσεως τροφίμους του προϋπολογισμού ανικάνους δια κάθε άλλο πλουτοπαραγωγόν επάγγελμα...

... Η Διοίκησις φατριάζουσα ...

... Έλλειψις αγροτικής ασφαλείας ... Αδιαφορία εντελής προς τας εργατικές και αγροτικές τάξεις ... Ανικανότης προς παρασκευήν αναλόγου προς τους πόρους της χώρας αλλά φερεγγύου και ετοιμοπολέμου πάντοτε στρατιωτικής δυνάμεως ... Η εκ των εκλογών της 8ης Αυγούστου προελθούσα λαϊκή αντιπροσωπεία αποστολήν έχει όπως αναθεωρήση ωρισμένας διατάξεις του Συντάγματος. Αλλά θα παρεγνώριζέ τις προφανή αλήθειαν, εάν δεν ανεγνώριζεν, ότι εύρυνσις του κύκλου των εργασιών αυτής, όπως αναθεωρηθώσι και άλλαι διατάξεις του Συντάγματος, μη θίγουσαι ούτε την μορφήν της Πολιτείας, ούτε την εξουσίαν ή το πρόσωπον του Βασιλέως, ούτε την τάξιν της διαδοχής, ανταποκρίνεται προς ισχυράν αξίωσιν της Κοινής Γνώμης».

Γιάννης Κορδάτος: *Ιστορία της νεώτερης Ελλάδας*, Ε' σ. 210-215.

Μονάδες 25

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Για να γίνει η αποτίμηση της τροποποίησης του Συντάγματος και του νομοθετικού έργου της κυβέρνησης Βενιζέλου (το 1911) σε σχέση με τα αιτήματα του κινήματος στο Γουδί (1909) θα έπρεπε οι υποψήφιοι , εκτός από την αξιοποίηση των στοιχείων που παρέχουν οι πηγές, να αναφερθούν και στα εξής χωρία του σχολικού βιβλίου.

- Σελ 89 « αιτήματα που αφορούσαν ... μέσω της Βουλής »
- Σελ 91- 92 –93 « Η πρώτη δημόσια εμφάνιση ... φορέας των μεταρρυθμίσεων » και « Το πρώτο εξάμηνο ... κοινοβουλευτικές συζητήσεις κλπ.»